

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра філософії
Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«РЕЛІГІЄЗНАВСТВО»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент: вбірковий

Форма здобуття освіти: очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 23 «Соціальна робота»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 231 «Соціальна робота»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) «Соціальна робота»

Першого бакалаврського рівня вищої освіти

Курс 2

Силабус освітнього компоненту
розглянуто на засіданні кафедри
філософії

Протокол від
“26” серпня 2022 року №1

Завідувачка кафедри

_____ **К.І. Карпенко**
(підпис) (прізвище та ініціали)

“26” серпня 2022 року

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем загальної та
передфахової підготовки
(назва)

Протокол від
“31” серпня 2022 року №1

Голова

_____ **О.Ю. Вовк**
(підпис) (прізвище та ініціали)

“31” серпня 2022 року

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Дейнека Володимир Васильович, старший викладач кафедри філософії

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь:

1) Дейнека Володимир Васильович, старший викладач кафедри філософії.
Професійні інтереси: філософія, історія філософії, етика, логіка, релігієзнавство.

Посилання на профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=124>

<https://publons.com/researcher/3947072/volodymyr-deineka/>

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Bmd0nGkAAAAJ>

<https://orcid.org/0000-0001-7228-897X>

Контактний телефон: +380967725740

Корпоративна пошта викладача: vv.deineka@knmu.edu.ua

2) Дишкант Тетяна Миколаївна, асистентка кафедри філософії,
кандидатка філософських наук

Професійні інтереси: філософія, філософія культури, релігієзнавство

Посилання на профайл викладача:

<http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=16794>

Контактний телефон: +380973982423

Корпоративна пошта викладача: tm.dyshkant@knmu.edu.ua

Консультації очні:

відповідно до графіку відпрацювань на кафедрі (за попередньою домовленістю);

Консультації онлайн:

на одній з платформ: Moodle, ZOOM, Google Meet, згідно з графіком.

Локація: м. Харків, пр. Науки, 4, 3 поверх, к. 116

роб. тел. (057) 707-73-38, електронна пошта: kaf.5med.filosofii@knmu.edu.ua

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Релігієзнавство» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Медицина» та Стандарту вищої освіти України, другий (магістерський) рівень, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота» (у разі наявності).

Опис освітнього компоненту (анотація): Вивчення освітнього компоненту «Релігієзнавство» спрямоване на ознайомлення студентства із цілісним уявленням про специфіку релігійної етики, вироблення навичок їх реалізації на практиці, що допоможе надалі вступати у взаємодію із суб'єктами процесу соціалізації; органічне поєднання у кваліфікаційних й особистісних духовних якостях майбутнього фахівця; обґрунтування необхідності засвоєння релігійного етичного знання з метою використання його у майбутній медичній діяльності; сприяння формуванню високої моральної відповідальності соціального працівника. Даний курс має значення для утвердження гуманістичних цінностей сучасного світу, забезпечення громадянської злагоди між людьми різних національностей і віросповідань.

Предметом вивчення освітнього компоненту є наукові методи дослідження релігії, її структури і компонентів, а також її різноманітні феномени і як вони представлені в історії суспільства, взаємозв'язок релігії і етики, що формується на її основі.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: Для вивчення освітнього компоненту є бажаним попереднє засвоєння інших предметів суспільно-гуманітарного напрямку, однак, це не є обов'язковим.

Постреквізити: «Філософія», «Етика», «Основи християнської етики і моралі»

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5990>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є поєднання специфічних професійних умінь із знаннями особливостей релігійних доктрин релігій, що поширені як на теренах України, так і за її межами. В певних випадках специфічні релігійні норми можуть стояти на заваді традиційним медичним та соціальним процедурам. Тож, знання тонкощів релігійної етики може стати суттєвою перевагою сучасного спеціаліста з соціальної роботи. Метою запропонованого курсу є залучення до фундаментальних релігійних етичних та естетичних цінностей, перетворення їх у стійкі переконання та мотиви

поведінки, пробудження відчуття відповідальності за самовдосконалення, формування уміння орієнтуватися у світі міжконфесійних відносин на засадах гуманізму.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є на основі аналізу морального життя багатоконфесійного суспільства з'являється можливість обґрунтувати гуманістичні цінності, ідеали, моделі поведінки, міжособистісні стосунки, які є спільними або непротирічними для різних релігій та конфесій. Релігійно-філософський контекст сучасного етико-естетичного знання представлений розробкою принципів гармонійного розвитку людини, людини і суспільства, людини і природи.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПІ та Стандарті):

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування студентами компетентностей:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові:

ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 17. Здатність виявляти і залучати ресурси організацій партнерів з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

1.3.2. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРН 21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills): вміння критично мислити,

поважати вибір інших, навички співпереживання та розвинення емоційного інтелекту.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів: 3	Напрямок підготовки: 23 «Соціальна робота» (шифр і назва)	Вибірковий – ВБ4	
Загальна кількість годин: 90	Спеціальність: 231 «Соціальна робота» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й або 4-й	
Годин навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента – 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>Бакалавр</u> <u>ОПП «Соціальна робота»</u>	Лекції	
		–	–
		Практичні	
		40 год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		50 год.	–
Індивідуальні завдання:			
–			
Вид контролю: залік			

2.1 Опис освітнього компонента

2.2.1 Лекції

Елективний курс

2.2.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Релігієзнавство як сфера	2	Розповідь,	Усне опитування

	гуманітарного знання		пояснення	(індивідуальне і фронтальне)
2	Релігія: сутність, структура, функції	2	Аналітико-синтетичний	Реферат. Усне опитування
3	Класифікація релігій	2	Розповідь, пояснення, індуктивний	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тему
4	Етика як об'єкт дослідження. Історія та основні напрямки	2	Аналітико-синтетичний	Реферат. Усне опитування
5	Релігія та моральна культура особистості	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
6	Релігії стародавнього світу та міфологія	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тему
7	Етнічні та народно-національні релігії сучасного світу	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Анотації, Тестовий контроль
8	Іудаїзм як найдавніша монотеїстична релігія. Іудейська етика	2	Розповідь, пояснення, дедуктивний	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне). Стендова доповідь
9	Індуїзм як найбільша національна релігія. Індуїстська етика	2	Аналітико-синтетичний, дедуктивний	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне) Реферат
10	Загальна характеристика світових релігій. Буддизм як світова релігія	2	Презентація, Аналітико-синтетичний, частково-пошуковий	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
11	Різновиди сучасного буддизму. Буддистська етика	2	Розповідь, пояснення	Реферат. Усне опитування
12	Раннє християнство. Формування християнської етики	2	Розповідь, пояснення	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тему
13	Особливості вчення і культу	2	Розповідь,	Реферат. Усне

	католицизму та протестантизму. Католицька та протестантська етики		пояснення	опитування
14	Особливості віровчення, культу й етики православ'я	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
15	Іслам: історія, віровчення, культ, етика	2	Розповідь, пояснення	Перевірка творчих робіт, доповідь, виступ на задану тем
16	Сучасні нетрадиційні вірування та культу	2	Розповідь, пояснення	Анотації, Тестовий контроль
17	Сучасна людина в світі релігії	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне). Стендова доповідь
18	Професійна етика соціального працівника	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне) Реферат
19	Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України	2	Розповідь, пояснення	Усне опитування (індивідуальне і фронтальне)
20	Презентація індивідуального творчого завдання. Залік	2	Презентація, розповідь, пояснення	Перевірка есе Залік
	Всього годин	40		

2.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Релігієзнавство як сфера гуманітарного знання	2	Робота з джерелами	Виступ на задану тему
2	Релігія: сутність, структура, функції	2	Підготовка виступу (презентації). Міні-есе.	Доповідь, опитування
3	Класифікація релігій	2	Підготовка	Доповідь,

			виступу (презентації),	опитування
4	Етика як об'єкт дослідження. Історія та основні напрямки	2	Робота з джерелами	Виступ на задану тему
5	Релігія та моральна культура особистості	2	Робота з джерелами	Виступ на задану тему
6	Релігії стародавнього світу та міфологія	4	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Доповідь, Тестовий контроль
7	Етнічні та народно-національні релігії сучасного світу	2	Доповідь	Тестовий контроль
8	Іудаїзм як найдавніша монотеїстична релігія. Іудейська етика	4	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Доповідь, Тестовий контроль
9	Індуїзм як найбільша національна релігія. Індуїстська етика	2	Робота з джерелами	Тестовий контроль
10	Загальна характеристика світових релігій. Буддизм як світова релігія	4	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Доповідь, опитування
11	Різновиди сучасного буддизму. Буддистська етика	2	Робота з джерелами	Доповідь, опитування
12	Раннє християнство. Формування християнської етики	4	Проблемний, частково-пошуковий	Доповідь, опитування
13	Особливості вчення і культу католицизму та протестантизму. Католицька та протестантська етики	4	Проблемний, частково-пошуковий	Доповідь, опитування
14	Особливості віровчення, культу й етики православ'я	2	Проблемний, частково-пошуковий	Доповідь, опитування
15	Іслам: історія, віровчення, культ, етика	4	Проблемний, частково-пошуковий	Доповідь, опитування

16	Сучасні нетрадиційні вірування та культури	2	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Доповідь, опитування
17	Сучасна людина в світі релігії	2	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Доповідь, опитування
18	Професійна етика соціального працівника	2	Робота з джерелами	Виступ на задану тему
19	Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України	2	Робота з джерелами	Перевірка творчих робіт
	Всього годин	50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти проводиться відповідно до чинної Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті затвердженої наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181.

Контроль поточної навчальної діяльності здійснюється викладачем академічної групи на кожному практичному занятті відповідно до нижчезазначених видів діяльності з використанням певних критеріїв оцінювання:

1. УСНА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на основні питання, а також на додаткові питання викладача. При цьому студент повинен продемонструвати глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, вдало ілюструвати їх прикладами із життя або художньої літератури, продемонструвати вміння відстоювати власну точку зору при розв'язанні задач, проблемних ситуацій, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки “відмінно”, при недостатньо повній відповіді на деякі питання.

“задовільно” виставляється, якщо студент засвоїв основні положення курсу, володіє необхідним мінімумом понять, може використати їх при розв'язанні задач. При цьому можливі нечіткі відповіді на деякі основні і додаткові питання, а також репродуктивність мислення.

“незадовільно” ставиться тоді, коли не виконуються названі вище вимоги.

2. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ) В АУДИТОРІЇ:

“відмінно” ставиться за вміння чітко, зрозуміло донести основні положення проблеми в межах наданого для цього часу (7-10 хвилин), за відповіді на запитання аудиторії, за вміння володіти її увагою, а також за емоційно натхнений контекст доповіді і належне технічне оформлення реферату відповідно до вимог наукових праць.

“добре” ставиться при виконанні вище визначених умов, але при недостатньо повному виконанні їх обсягів.

“задовільно” ставиться, якщо студент демонструє виключно репродуктивний підхід до викладання проблеми без елементів творчості, без належного оформлення тексту реферату.

“незадовільно” ставиться у тому випадку, коли студент не в змозі презентувати реферат, не володіє матеріалом, який у ньому викладений, а також у тому випадку, якщо реферат взагалі не підготовлений.

3. СТЕНДОВА ВІДПОВІДЬ:

“відмінно” ставиться за повну, вичерпну відповідь на поставлене питання, коли студент має продемонструвати не тільки глибоке знання основного теоретичного матеріалу з дисципліни, а і вміння логічно і творчо мислити, аргументувати основні положення, спираючись при цьому на добре володіння основною термінологією дисципліни.

“добре” - загалом залишаються ті ж вимоги, що й для оцінки “відмінно” при недостатньо повній або вірній відповіді на питання.

“задовільно” виставляється, якщо відповідь є нечіткою, недостатньо аргументованою, неповною або у більшій мірі невірною.

“незадовільно” ставиться тоді, коли відповідь відсутня або є невірною.

4. АКТИВНІСТЬ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ:

Оцінюється заохочувальними балами відповідно до участі у обговоренні питань, а також з урахуванням якості наданих відповідей.

5. **САМОСТІЙНА ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА** оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті з урахуванням виконання наступних вимог:

- додатково підготовлена інформація з теми заняття вдома;
- здійснено знайомство з першоджерелами;
- здійснено рецензування джерел (анотації);
- підготовка презентаційних матеріалів;
- робота з нормативними джерелами;
- портфоліо;
- підготовка есе;
- виконання творчих завдань.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою. Підсумковий бал з ПНД визначається як середнє

арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу:

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.2. Питання до заліку:

1. Предмет і структура релігієзнавства як сфери гуманітарного знання.
2. Релігійність як об'єкт наукового аналізу.
3. Структура релігійного життя.
4. Сутність поняття «сакралізація».
5. Сутність поняття «секуляризація».
6. Поняття «релігія» та сутність релігії.
7. Структура релігії, методи та форми її класифікації.
8. Історичні форми релігії.
9. Ключові функції релігії.
10. Роль релігії в сучасному суспільстві.

11. Проблеми, пов'язані з класифікацією релігій.
12. Основні типи класифікації релігій.
13. Особливості моральних доктрин релігійних сект.
14. Специфіка нормативних систем харизматичних релігійних культів.
15. Відмінність монотеїстичних від політеїстичних релігій.
16. Відмінність світових від народнісно-національних релігій.
17. Особливості синкретичних релігій.
18. Етика як практична філософія.
19. Місце етики в системі гуманітарних знань.
20. Особливості етики як науки.
21. Генезис понять «етика», «мораль», «моральність».
22. Відмінності у поняттях «етика» та «мораль».
23. Розберіть сутність поняття «мораль».
24. Охарактеризуйте структуру та природу моральної культури особистості.
25. Розкрити зв'язок релігії та моралі.
26. Проаналізуйте можливі розбіжності між релігійною та світською мораллю.
27. Розкрийте сутність поняття «моральна оцінка».
28. Поясніть сутність поняття «моральний обов'язок».
29. Розкрийте відмінності морально-етичних систем католицизму та православ'я.
30. Поясніть зв'язок між відповідальністю та свободою.

3.3. Правила оскарження оцінки: кожний студент має право на оскарження отриманої оцінки, для чого передусім, має звернутися до свого викладача, а за необхідності – до завідувачки кафедри, професорки Карпенко К.І. (головний корпус, 3-ій поверх, к. 117; на електронну пошту ki.karpenko@kntmu.edu.ua).

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Силабус та сам процес викладання дисципліни враховує можливість повноцінного залучення здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Кафедра філософії – це простір, вільний від будь-якої дискримінації, дружній до осіб з особливими освітніми потребами.

Академічні очікування від студентів/-ок. Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його. Відпрацювання відбувається онлайн та/або оффлайн згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Харківського національного медичного університету навчальних занять» та відповідно до графіку прийому відпрацювань, розміщеному на інформаційному стенді кафедри / на сторінці кафедри на платформі Moodle.

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача

особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливість та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії. Основні «так» і «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача (так само в онлайні);
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;

- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику під час занять.

Порядок інформування про зміни у силабусі. Викладач зобов'язаний проінформувати студентство про зміни, внесені до силабусу. Оновлений силабус розміщується на офіційному сайті університету відповідно до встановленого порядку.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Навчання в рамках дисципліни відбувається згідно Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf). Усі факти порушення академічної доброчесності як з боку студента, так і з боку викладача можуть бути винесені на розгляд Комісії з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами (див. http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf).

Кафедра підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук. Використання електронних гаджетів допускається виключно в навчальних цілях і з дозволу викладача.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Практикум з курсу «Релігієзнавство та релігійна етика» для студентів ОКР «Бакалавр» спеціальності 231 «Соціальна робота». – Харків: ХНМУ, 2018. – 71 с.
2. Бродецький О.Є. Етичні цінності в релігіях: гуманістична синергія ідей / О.Є. Бродецький// Чернівці: ЧНУ, 2016. – 336 с.
3. Шепетяк О.М. Історія релігій. Том 1 /О.М. Шепетяк// Жовква: Місіонер, 2019. – 496 с.
4. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О.М.Єременко, Н.С. Звонок, Я.В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О.М. Єременка, О.О. Смоліної. – Северодонецьк: вид-во СХУ ім.В.Даня, 2017. – 268 с.

5. Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство: підручник / Є. А. Харьковщенко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - Київ : ВПЦ "Київський університет", 2019. - 479 с.
6. Holloway R. A Little History of Religion / Richard Holloway., 2017. – 256 с.
7. Morgan G. Understanding World Religions in 15 Minutes a Day / Garry R. Morgan. – Bloomington: Baker Books, 2012. – 182 с. // Режим доступу: <https://cutt.ly/ZfmxJgd>

Допоміжна

1. Джонатан Гілл. Історія християнства. /Г. Джонатан// Київ: Темпора, 2016 . – 560 с.
2. Латигіна Н. А. Іслам : шлях крізь століття / Н. А. Латигіна; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 359 с.
3. Полікарпов В. С. Історія релігій. Лекції і хрестоматія. [Електронний ресурс]. URL: <https://uchebnikfree.com/page/religi/ist/ist-11--idz-ax251.html>
4. Релігія в сучасному світі: плюралізм, секуляризація, глобалізація / Хосе Казанова ; [пер. з англ. Р. Скакун ; упоряд.: О. Турій, В. Турчиновський] ; Укр. катол. ун-т, Ін-т історії церкви, Міжнар. ін-т етики і проблем сучасності. - Львів : Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2019. - 346 с.
5. Релігія та медицина: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького), 11-12 черв. 2019 р. / [редкол.: Кучин Ю. Л. та ін.] ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця, Каф. філософії, біоетики та історії медицини, Громад. орг. "Укр. асоц. релігієзнавців", Центр розвитку особистості "Humanus" (Болгарія). - Київ : Автограф, 2019. - 377 с.
6. Стрелкова А. Ю. Буддизм: філософія порожнечі. / А. Ю. Стрелкова ; Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2015. - 403 с.
7. Ямпольська Л. М. Іслам і сучасний світ: навч.-метод. посіб. для студентів іст. ф-ту / Л. М. Ямпольська; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. - Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2017. - 191 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Посилання на сторінку освітнього компоненту в MOODLE

<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=5990>